Nr. 385.

V. VI. KURENDA SZKOLNA.

1 8 6 8.

N. K. 297.

Z Dziennika ustaw i rozporządzeń krajowch dla królestwa Galicyi i Lodomeryi, wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Podają się do wiadomości następujące trzy rozporządzenia Rady szkolnéj krajowéj N. 16.—17.—18.

N. 16.

Rozporządzenie Rady szkolnéj krajowéj z dnia 20. Kwietnia 1868. L. 98., względem spisania historyi, fasyi i inwentarza każdéj szkoły ludowéj.

Zważywszy, ze obowiązujące przepisy względem sporządzania przy każdéj szkole ludowéj aktu, wykazującego czas i sposób założenia szkoły, jéj dotacyę i uposażenie nauczycieli — nie wszędzie zachowane bywają, i w skutek tego zabezpieczenie majątku szkolnego częstokroć trudnościom ulega, postanowiła Rada Szkolna krajowa, zastosowując wydane przepisy do zmian zaszłych w ustroju administracyjnym kraju, rozporządzić, co następuje:

A) Ma być spisaną historya każdéj szkoły, obejmująca działy:

I. Przez kogo i kiedy szkoła została uposażoną i założoną, oraz które osoby i jakie okoliczności wpłynęły na zmianę jéj dotacyi? Pod uposażeniem szkoły nie rozumie się tylko płaca nauczycieli i pomocników, ale także zabudowanie szkolne z przynależnemi gruntami i ogrodami, opał, dodatki na mniejsze potrzeby szkolne i premia. Wymienić przeto należy nietylko akt fundacyjny, ale oraz wszystkie inne dokumenta i rozporządzenia dotyczące uposażenia szkoły. Daléj

II. Wyszczególnić wedle możności: których przedmiotów, i w jakim języku uczono w téj szkole zaraz po jéj założeniu, a czego obecnie uczą? niemniéj rozporządzenia, w skutek których zaprowadzono zmianę w udzielaniu nauk, nareszcie książki szkolne dawniéj i dziś tam używane.

III. Wyszczególnić wszystkie władze i nadzory szkolne, którym szkoła podlegała i podlega, tudzież wymienić nauczycieli w porządku, jak po sobie następowali.

Po każdym z powyższych działów ma być pozostawionych kilka lub kilkanaście kartek wolnych, gdzieby dalsze odpowiednie daty zaciągnąć można.

Na papier i oprawę téj księgi można użyć pieniędzy, z grzywien szkolnych pochodzących.

Za źródła do powyższych zestawień mają służyć akta urzędu powiatowego, akta przy kościele lub szkole się znajdujące, akta konsystoryalne, tudzież szematyzmy przez konsystorze wydawane.

Do spisania téj historyi obowiązanym jest nauczyciel każdéj szkoły, w czem go wspierać ma naczelnik gminy.

Rada Szkolna krajowa wzywa c. k. Urzęda i Rady powiatowe, aby w spólném porozumieniu wszelkich dołożyły starań ku dokładnemu i ile możności rychłemu spisaniu każdéj szkoły ludowéj w powiecie.

B) Należy sporządzić fasyę szkolną, t. j. dokument, w którym szczególnie uwydatnioną być ma dotacya szkoły i jéj nauczycieli.

I. Fasye te sporządzić mają zwierzchności gminne według załączonego wzoru ·/. za współudziałem komitetów, nadzorów szkolnych miejscowych i nauczycieli kierujących; ci mają ją przedłożyć Radom powiatowym, które przeszlą takowe Radzie Szkolnéj do zatwierdzenia.

II. Rubryki we wzorze poszczególnione ściśle wypełnić należy i zastosować ile możności do każdéj pojedynczéj szkoły. Gdyby zaś zachodziły szczególne stosunki, nie dające się podciągnąć pod żadną z danych rubryk, n. p. gdyby z obowiązkiem nauczyciela połączony był inny jaki obowiązek, lub gdyby nauczyciel we własnym domu nauki udzielał, natenczas stosunki te osobno w fasyi uwidocznić należy. W szkołach, mających dwóch lub więcéj nauczycieli lub pomocników, należy wykazać dochód każdego nauczyciela i pomocnika, jakotéż fundusze, z których pensye powyższe wypłacane bywają.

III. Ponieważ szkoły ludowe są zakładami gminnemi, przeto jest rzeczą Rad powiatowych czuwać nad tém, aby urzędy gminne zadość uczyniły temu obowiązkowi, oraz aby wszystkie dochody każdéj szkoły, czy one opierają się na protokółach wizytacyjnych, lub téż na zapisach czyli dokumentach, lub nareszcie pochodzą z innych tytułów i źródeł, były w fasye dokładne wciągnięte i podpisane przez osoby w ustępie I. wyszczególnione.

IV. Rady powiatowe przedłożą Radzie Szkolnéj w trzech exemplarzach fasye pojedynczych szkół, stwierdzone w raz z dokumentami wymienionemi w poprzednim ustępie. Po porównaniu pojedynczych rubryk dochodów z książkami oddziału rachunkowego, i po

uskutecznionem uzupełnieniu katastru szkół krajowych, zwróci Rada Szkolna jeden exemplarz zatwierdzonych fasyj Radzie powiatowéj, drugi gminie, trzeci zaś zatrzyma dla siebie.

V. Wydarzające się następnie zmiany w stosunkach szkoły mają być uwidocznione w osobnym dodatku do fasyi, i dodatek ten ma być równie jak fasya sprawdzony i zatwierdzony. Radę Szkolną o tém zawsze dla uzupełnienia fasyj w jéj aktach przechowanych uwiadomić należy.

W razie ważniejszych zmian, oddziaływających na ustrój szkoły, n. p. w razie złączenia jednéj szkoły z drugą, lub jéj oddzielenia, w razie dodania lub zwinięcia pojedynczych klas — powinna być fasya szkolna na nowo spisana na podstawie poprzedzającéj. Przy nowo-założonych szkołach ma być spisana fasya równocześnie z ich utworzeniem.

Nauczycielom nie wolno samodzielnie spisywać fasyi szkolnych.

C) Ma być sporządzony inwentarz każdéj szkoły, w którymby dokładnie były wyszczególnione budynki szkolne i sprzęty gospodarskie, tudzież wszelkie do szkoły należące ruchomości, jako to: ławki, stoły, szafy, narzędzia, książki i inne przybory naukowe.

Nauczyciel obejmujący szkołę ma wejść w zarząd tych rzeczy na podstawie takiego inwentarza, ustępujący zaś powinien przed dotyczącą władzą, odbierającą od niego szkołę wykazać się, iż inwentarz jemu powierzony oddaje w należytym porządku.

Spisany przez komitet szkolny, lub gdy niema komitetu przez reprezentacyę gminną w porozumieniu z nauczycielem, inwentarz musi być zatwierdzony przez wydział Rady powiatowéj i w trzech odpisach przechowany, mianowicie: u nauczyciela, w komitecie szkolnym względnie w urzędzie gminnym i w radzie powiatowéj.

Jest rzeczą nauczyciela wciągać każdy nowo przybyły przedmiot do inwentarza, i donieść o tém komitetowi szkolnemu, względnie reprezentacyi gminnéj, tudzież wydziałowi Rady powiatowéj.

D) Urzędy powiatowe mają wspierać władze autonomiczne w tych czynnościach, a w razie gdyby gminy nie odpowiadały temu rozporządzeniu, postąpić sobie z niemi według §. 107. ustawy gminnéj.

Agenor hr. **Gołuchowski,** w. r.

Fasya dla szkół ludowych.

Powiat Gmina Szkoła w
Rodzaj szkoły
Gmina szkolna składa się z gmin z obszarów
Prawo prezentacyi przysłuża w moc

Liczba dzieci zdolnych do szkoły
Liczba dzieci uczęszczających do szkoły

Rrzym. katolicy		Grec. katolicy		Akatolicy		Żydzi	
chłopcy	dziewczęta	chłopcy	dziewczęta	chłopcy	dziewczęta	chłopcy	dziewczęta

Budynek szkolny, własny (najęty), składa się z sal naukowych, z pokojów mieszkalnych dla nauczycieli.
Kto obowiązany jest utrzymywać szkołę w dobrym stanie?
Nauka szkolna bywa udzielaną: w ilu salach? — czy przed i po popołudniu? — czy dla wszystkich dzieci? czy na przemianę? — czy co dzień i w ilu godzinach? czy przez cały rok lub w pewnych porach? — kiedy bywają ferye doroczne i jak długo trwają?

Kto uczy? Nauczyciel stały
„ prowizoryczny
nauczycielka
pomocnik
Naukę religii udziela
W jakim języku wykładowym nauki udzielane bywają?

Dotacya nauczyciela.

a) Grunta i realności z dokładnem oznaczeniem ich rozległości, tudzież dochodu, jaki przynoszą:

Pole orne

Ogrody

Łąki

Pastwiska

b) Dodatki w płodach surowych (oznaczyć dokładnie ilość i jakość, tudzież osoby, które się do tego zobowiązały).

Drzewo opałowe dla nauczyciela na opał szkoły

w wartości Kto je dostarcza, wyrębuje i dowozi?

c) Zapomogi z funduszu szkonego (religijnego)

d) z miejscowego funduszu szkolnego

e) z kasy gminnéj

f) z zapisów fundacyjnych, a to roczny dochód

g) z innych źródeł (od kogo i jakim tytułem?)

h) z opłat szkolnych w kwocie

Fundusze i dochody szkolne.

Na stróża (ile i z jakich funduszów?)

Na pauszalia (ile i z jakich funduszów?)

Na premia popisowe

Na książki dla ubogich uczniów

Na inwentarskie przybory naukowe

Na inne cele szkolne

Spisano w dnia roku 18

Nr. 17.

Rozporządzenie Rady Szkolnéj krajowéj z dnia 6. Maja 1868 r. L. 1742., względem użycia pieniędzy, z kar za nieposyłanie dzieci do szkoły zebranych.

Według przepisów obowiązujących mają być pieniądze, pochodzące z kar za nieposyłanie dzieci do szkoły, użyte na cele szkolne z zachowaniem następujących prawideł:

1. Pieniądze z kar szkolnych, w pewnéj gminie zebrane, mają być użyte tylko na korzyść szkoły w téjże gminie istniejącéj.

2. Obracać je należy przedewszystkiem na zaopatrzenie ubogich uczniów w papier, pióra, tablice, książki, a nawet i w niezbędną odzież i obuwie.

3. Na bibliotekę szkolną, mapy, czasopisma szkolne i inne przybory naukowe. — Gdyby zaś szkoła już dostatecznie była w takie przybory naukowe i bibliotekę zaopatrzoną, to dopiero mogą być pieniędze te użyte:

4. Na zakładanie miejscowych funduszów szkolnych.

Zważywszy, że według rozporządzenia z dnia 16. Marca 1868. L. 1057. szkoły ludowe jako zakłady gminne stoją we względzie ekonomicznym pod nadzorem Rad powiatowych, niemniéj że Rady powiatowe najlepiéj mogą zbadać potrzeby każdéj szkoły i najstosowniéj rozrządzać pieniądzmi, z kar wzmiankowanych pochodzącemi, postanawia Rada Szkolna krajowa, co następuje:

1. C. k. Urzęda powiatowe mają bezzwłocznie przesłać Radom powiatowym wszystkie w politycznym depozycie złożone pieniądze, z kar za nieposyłanie dzieci do szkoły zebrane, z konsygnacyą w dwóch examplarzach, wykazującą: nazwę gminy, kwotę, którą mieli płacić zasądzeni i tę, z któréj się uiścili.

2. Każdy wyrok z powodu nieposyłania dzieci do szkoły wydany ma być w odpisie, udzielonym Wydziałowi powiatowemu, a pieniądze z kar zebrane, z końcem roku szkolnego przesłaue w sposób powyż oznaczony Radzie powiatowéj.

Rada szkolna krajowa wzywa Rady powiatowe, aby zatwierdziwszy jednę z przesłanych jéj od c. k. Urzędu powiatowego konsygnacyj, zwróciły ją temuż a pieniądzmi w sposób wskazany rozporządziły.

Agenor hr. **Gołuchowski,** w. r.

Nr. 18.

Rozporządzenie Rady Szkolnéj krajowéj z d. 13. Czerwca 1868. L. 2842., względem wyznaczania zaopatrzania dla wdów i sierót po nauczycielach wiejskich.

Podług §. 297. Ustawy politycznéj szkolnéj do zaopatrzania wdów i sierót po nauczycielach wiejskich zobowiązana jest ta gmina, w któréj zmarły nauczyciel ostatecznie pełnił swoje obowiązki. Zaopatrzenie to wymierzoném ma być w ten sposób, iż gdy zmarły nauczyciel przeszło 10 lat słnżył, należy się wdowie po nim cała porcya ubogich, t. j. 8 kr. m. k., czyli 14 cent. w. a. dziennie; jeźli zaś słnżył więcéj jak 3, a mniéj niż 10 lat, to należą się wdowie trzy czwarte części porcyi ubogich, t. j. 6. kr. m. k., czyli 10½ cnt. w. a. dziennie; zaś każdemu z pozostałych dzieci aż do ukończenia 15. roku życia po jednéj czwartéj części porcyi ubogich, t. j. 2 kr. m. k. czyli 3½ cent. w. a. dziennie.

Ponieważ jednak zauważano, iż przepisów powyżsych gminy nie przestrzegają, zatém przypomina się je z tą uwagą, iż w moc §. 27. lit. i) i §. 35. Ustawy gminnéj dla Królestwa Galicyi, gminy zobowiązane są w własnym zakresie działania wymierzać i udzielać regularnie prawnie przepisane utrzymania dla wdów i sierót po nauczycielach wiejskich, inaczéj c. k. Urzędy powiatowe zarządzą w myśl §. 107. Ust. gminnéj środki zaradcze.

Rekursa przeciw dotyczącym uchwałom rad gminnych, wdowom i sierotom po nauczycielach wydanym, rozstrzygać mają wyższe władze autonomiczne.

Agenor hr. **Gołuchowski**, w. r.

L. K. 337.

O obsadzaniu posad nauczycielskich zastępcami przez Konsystorz Biskupi,

rozporządza **Rada szkolna krajowa L. 5941.**

W celu zapobieżenia dłuższym przerwom w nauce, które się częstokroć trafiają w skutek opróżnienia posad nauczycielskich wzywa się uprzejmie Przewielebny Konsystorz w uzupełnieniu rozporządzenia z dnia 15. Lutego b. r. do L. 606, aby w takim razie z własnego ramienia w porozumieniu ile możności z gminą obsadzać zechciał posady nauczycielskie zastępcami, przedkładając równocześnie sprawozdanie Radzie Szkolnéj krajowéj, w raz z kwalifikacyą przyjętego zastępcy i wnioskiem do stałego obsadzenia téj posady w drodze konkursowéj.

Lwów dnia 3. Września 1868.

W zastępstwie
Dzieduszycki,

Tarnów 17. Września 1868.

L. 328.

Rozporządzenie Rady Szkolnéj krajowéj względem bezpłatnego wydawania świadectw szkolnych.

Rada Szkolna krajowa. L. 2596.

Do wszystkich Dyrekcyi szkół głównych i niższych realnych.

Doszło do wiadomości Rady Szkolnéj, iż nauczyciele i dyrektorowie szkół, pobierają od uczniów za wydawanie świadectw należytości, dochodzące nieraz wysokości 1 złr. a. w. — Ponieważ wydawanie świadectw należy do obowiązków nauczycieli, zatém przypomina się to z uwagą, iż świadectwa szkolne nadal bezpłatnie mają być wydawane.

Koszta na blankiety do świadectw mają być opędzane z pauszaliów na rekwizyta szkolne przeznaczonych, przy szkołach zaś gdzie niema takiego pauszalu, gmina szkołę utrzymująca winna ponosić wydatek na świadectwa.

Koszta te nie będą znaczne, gdyż świadectwa takie w myśl istniejących przepisów wydawane być mają tylko w razie przejścia ucznia z jednéj szkoły do drugiéj, lub też w celu załączenia do podań urzędowych.

O czém uwiadamia się Dyrekcyę z poleceniem, by przy wydawaniu świadectw szkolnych, trzymała się powyższych przepisów.

Lwów dnia 26. Sierpnia 1868.

W zastępstwie
Podlewski, w. r.

To rozporządzenie otrzymał Konsystorz Biskupi od Rady Szkolnéj krajowéj z uprzejmym wezwaniem, aby nadzorcom szkół ludowych polecił, ażeby czuwali nad jego wykonaniem.

Podaje się tedy szczególniéj Przewielebnym Nadzorcom ku wiadomości i zastosowaniu się.

Tarnów 10. Września 1868.

Józef Alojzy,
Biskup Tarnowski.

Z Konsystorza Biskupiego,
Tarnów dnia 30. Września 1868.
X. Jan Figwer,
Kanclerz.

Tarnów. Nakładem Konsystorza Biskupiego; drukiem Anastazego Rusinowskiego, 1868.